

10. Prysiazhniuk, M.V., Zubets, M.V. & Sabluk, P.T. (2011). Ahrarnyi sektor ekonomiky Ukrainy (stan i perspektyvy rozvytku) [The agricultural sector of Ukraine's economy (state and development prospects)]. Kyiv: NSC «IAE» [in Ukrainian].

11. Іванова Ганна Щодо адміністративно-правової характеристики суб'єктів агропромислового комплексу України. Підприємництво, господарство і право, 11/2018. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/11/18.pdf>

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2023.6.26>

СОРОКА Л.В., ЛУЦЕНКО-МИСЬКІВ Л.І., КУРКОВА К.М.

**РЕКРУТИНГ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ:
ПРОБЛЕМАТИКА ІДЕНТИФІКАЦІЇ**

**RECRUITING THROUGH THE PRISM OF ADMINISTRATIVE SERVICES:
IDENTIFICATION ISSUES**

У статті проведено аналіз поняття адміністративних послуг, які надаються державними органами з метою задоволення потреб громадян, підприємств та інших суб'єктів в сфері державного управління та організації повсякденного життя громади. З'ясовано, що адміністративні послуги у сфері працевлаштування здебільшого надавалися Державною службою зайнятості. Але сьогодні в Україні почали створювати рекрутингові центри для задоволення потреб Міністерства оборони України. Констатовано, що це новий вид адміністративних послуг, який потребує детального аналізу. На підставі аналізу нормативно-правових актів, що регулюють діяльність Державної служби зайнятості визначено, що із усіх послуг, які зазначена Служба надає населенню суто адміністративною послугою у сфері праці є послуга щодо реєстрації особи як безробітного з подальшим набуттям нею статусу безробітного. А такі послуги як: 1) пошук підходящої роботи та сприяння у працевлаштуванні, у тому числі шляхом організації громадських робіт та інших робіт тимчасового характеру для безробітних у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України; 2) інші послуги, пов'язані із працевлаштуванням, передбачені законодавством; 3) послуги для роботодавців – є рекрутинговими послугами. Автори прийшли до висновку, що визначення рекрутингу через призму адміністративних послуг є доволі дискусійним питанням, яке потребує подальших наукових розвідок, адже: 1) доктрина щодо адміністративних послуг загалом є сформованою, однак це не є свідченням того, що інтерпретація їх ролі у сфері рекрутингу є статичною (навпаки, вона зазнає змін); 2) сам характер рекрутингової діяльності охоплює більше приватноправові аспекти, аніж адміністративні, хоч це і не є перепорою для об'єктивізації таких послуг через публічно-правову сферу; 3) врахування технологічних інновацій у процесах рекрутингу може додати нові можливості до здійснення адміністративного обслуговування, що беззаперечно є позитивним аспектом.

Ключові слова: адміністративна послуга, рекрутинг, рекрутингова послуга, сфера праці, добір.

© СОРОКА Л.В. – професор, доктор юридичних наук, завідувач відділу аспірантури і докторантури (Науково-дослідний інститут публічного права) <https://orcid.org/0000-0002-6979-6049>

© ЛУЦЕНКО-МИСЬКІВ Л.І. – професор, доктор юридичних наук, головний науковий співробітник (Науково-дослідний інститут публічного права) <https://orcid.org/0000-0002-2939-7457>

© КУРКОВА К.М. – професор, доктор юридичних наук, завідувач відділу науково-правових експертиз та законопроектних робіт (Науково-дослідний інститут публічного права) <https://orcid.org/0000-0002-4259-5511>

The article analyzes the concept of administrative services that are provided by state bodies in order to meet the needs of citizens, enterprises, and other entities in the field of public administration and organization of everyday community life. It was found that administrative services in the field of employment were mostly provided by the State Employment Service. But today in Ukraine they started to create recruiting centers to meet the needs of the Ministry of Defense of Ukraine. It was established that this is a new type of administrative services that requires detailed analysis. On the basis of the analysis of legal acts regulating the activities of the State Employment Service, it was determined that of all the services that the Service provides to the population as a purely administrative service in the field of labor, the service related to the registration of a person as unemployed and his subsequent acquisition of the status of unemployed is the service. And such services as: 1) search for suitable work and assistance in employment, including by organizing public works and other works of a temporary nature for the unemployed in accordance with the procedure established by the Cabinet of Ministers of Ukraine; 2) other services related to employment provided by law; 3) services for employers – are recruiting services. The authors came to the conclusion that the definition of recruiting through the prism of administrative services is a rather debatable issue that requires further scientific research, because: 1) the doctrine of administrative services is generally formed, but this does not indicate that the interpretation of their role in the field of recruiting is static (on the contrary, it undergoes changes); 2) the very nature of recruiting activity encompasses more private law aspects than administrative ones, although this is not an obstacle for the objectification of such services through the public legal sphere; 3) taking into account technological innovations in recruiting processes can add new opportunities to the implementation of administrative services, which is undoubtedly a positive aspect.

Key words: *administrative service, recruiting, recruiting service, field of work, selection.*

Вступ. Адміністративні послуги – це різноманітні послуги, які надаються державними органами з метою задоволення потреб громадян, підприємств та інших суб'єктів в сфері державного управління та організації повсякденного життя громади. Означені послуги можуть передбачати надання документів, консультацій, дозволів, реєстрацію податкових та інших обов'язкових платежів, оформлення документів для подорожей, надання допомоги у реєстрації бізнесу та багато іншого. Їхньою метою є спрощення взаємодії громадян та підприємств з державними структурами, а також забезпечення їм доступу до необхідних державних сервісів і процедур.

Адміністративні послуги у сфері працевлаштування здебільшого надавалися Державною службою зайнятості. Але сьогодні в Україні почали створювати рекрутингові центри для задоволення потреб Міністерства оборони України. Це новий вид адміністративних послуг, який потребує детального аналізу.

Авторів, які досліджували особливості та види адміністративних послуг, достатня кількість. Зокрема йдеться про таких як: Е. Демський, В. Колпаков, Н. Л. Машковська, К. Ніколаєнко, Н. Петренко. Наприклад, Н. Петренко і Л. Машковська досліджується цифровізацію державних адміністративних послуг в Україні прийшли до висновку, що «правове підґрунтя системи цифровізації державних адміністративних послуг мають становити та забезпечувати нормативно-правові документи, які повинні бути переглянуті та відкориговані відповідно до умов сьогодення» [1, с. 117]. Однак щодо адміністративних послуг у сфері праці та соціально-трудової сфери, – таких праць майже немає.

Метою статті є обґрунтування необхідності сприйняття рекрутингової послуги як різновиду адміністративної.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги», адміністративна послуга – це:

«результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або здійснення обов'язків такої особи відповідно до закону» [2].

Не коментуючи зазначену дефініцію, проаналізуємо види послуг, які надаються при зверненні фізичної чи юридичної особи до суб'єктів владних повноважень задля задоволення їхніх потреб у сфері праці.

Так на сайті Державної служби зайнятості вказується, що вона на підставі Законів України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» та «Про зайнятість населення» надає такі наступні послуги: 1) професійна підготовка або перепідготовка, підвищення кваліфікації у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, на підприємствах, в установах, організаціях; 2) профорієнтація; 3) індивідуальне планування працевлаштування; 4) пошук підходящої роботи та сприяння у працевлаштуванні, у тому числі шляхом організації громадських робіт та інших робіт тимчасового характеру для безробітних у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України; 5) інші послуги, пов'язані із працевлаштуванням, передбачені законодавством; 6) послуги для роботодавців; 7) надання роботодавцям, які працевлаштовують громадян, зокрема таких, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню, компенсацій відповідно до статті 26 Закону України «Про зайнятість населення»; 8) сприяння зайнятості зареєстрованих безробітних відповідно до статті 26-1 Закону України «Про зайнятість населення»; 9) надання роботодавцям – суб'єктам малого підприємництва, які працевлаштовують безробітних, компенсації відповідно до статті 27 Закону України «Про зайнятість населення»; 10) надання одноразової фінансової допомоги для організації підприємницької діяльності відповідно до статті 27 Закону України «Про зайнятість населення»; 11) надання ваучера для підтримання конкурентоспроможності деяких категорій громадян шляхом: перепідготовки за робітничою професією; підготовки за спеціальністю для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра або магістра, здобутих за іншою спеціальністю; підготовки на наступному рівні освіти (крім третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня вищої освіти); спеціалізації та підвищення кваліфікації за професіями і спеціальностями відповідно до статті 30 Закону України «Про зайнятість населення»; 12) здійснення заходів сприяння зайнятості внутрішньо переміщених осіб відповідно до статті 24-1 Закону України «Про зайнятість населення», а саме: а) компенсація зареєстрованому безробітному з числа внутрішньо переміщених осіб фактичних транспортних витрат на переїзд до іншої адміністративно-територіальної одиниці місця працевлаштування, а також витрат для проходження за направленням територіальних органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, попереднього медичного та наркологічного огляду відповідно до законодавства, якщо це необхідно для працевлаштування; б) компенсація витрат роботодавця на оплату праці (але не вище двох розмірів мінімальної заробітної плати, установлені законом) за працевлаштування зареєстрованих безробітних з числа внутрішньо переміщених осіб на умовах строкових трудових договорів тривалістю не більше шести календарних місяців, за умови збереження гарантій зайнятості такої особи протягом періоду, що перевищує тривалість виплати у два рази; 13) надання допомоги по частковому безробіттю відповідно до статті 47 Закону України «Про зайнятість населення»; 14) інші програми сприяння зайнятості населення, які запроваджуються окремими рішеннями Кабінету Міністрів України; 15) інформаційні та консультаційні послуги, пов'язані з працевлаштуванням; 16) надання статусу безробітного [3].

Із усіх вищеперелічених послуг, суто адміністративною послугою у сфері праці ми вважаємо тільки послугу щодо реєстрації особи як безробітного з подальшим набуттям нею статусу безробітного. А такі послуги як: 1) пошук підходящої роботи та сприяння у працевлаштуванні, у тому числі шляхом організації громадських робіт та інших робіт тимчасового характеру для безробітних у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України; 2) інші послуги, пов'язані із працевлаштуванням, передбачені законодавством; 3) послуги для роботодавців – є рекрутинговими послугами.

Щодо останньої послуги необхідно відмітити, що Державна служба зайнятості надає роботодавцям послуги з професійного відбору на їх замовлення. Якщо роботодавцю необхідно у короткий термін підібрати кадри, центри зайнятості організують та проводять міні-ярмарки вакансій, презентації професій та навчальних закладів, де роботодавець має можливість особисто підібрати працівників на вакантні посади [4]. Тобто досить спірним є аспект щодо визначення цих послуг з точки зору адміністративних, однак, на нашу думку, не помилковим.

Річ у тім, що з-поміж законодавчого визначення адміністративної послуги, наукова доктрина апелює іншими її формулюваннями. Наприклад, К. Фуоґевич пропонує поняття «адміністративна послуга» розуміти як публічно-владну діяльність, що здійснюється у передбаченому законодавством порядку та полягає у створенні органом публічного управління індивідуалізованих організаційних та юридичних умов реалізації фізичними і юридичними особами своїх прав, свобод, законних інтересів за їх зверненням на платній чи безоплатній основі [5, с. 4]. Зокрема К. Ніколаєнко додає, що належність послуг до адміністративних визначається за такими

ознаками [6; 7]: 1) повноваження адміністративного органу щодо надання певного виду послуг визначається законом; 2) послуги надаються адміністративними органами шляхом реалізації владних повноважень; 3) послуги надаються за зверненням фізичних та юридичних осіб; 4) результатом розгляду звернення є адміністративний акт, що має індивідуальний характер; 5) формою результату адміністративної послуги може бути оформлення і передача зацікавленій особі передбаченого законодавством документа (свідоцтва, дозволу, ліцензії, паспорта, посвідчення, сертифікату, іншого спеціального бланка тощо); 6) надання послуг пов'язане із забезпеченням створення умов для реалізації фізичними та юридичними особами прав, свобод і законних інтересів; 7) розміри плати за надання адміністративних послуг встановлюються з урахуванням економічно обгрунтованих витрат і Методики визначення собівартості платних адміністративних послуг, затвердженої Кабінетом Міністрів України; 8) адміністративні послуги надаються згідно із стандартами, що затверджуються суб'єктами відповідно до їх повноважень з урахуванням Методичних рекомендацій з розробки стандартів адміністративних послуг [8, с. 270-271]. Щодо четвертої ознаки ми маємо певні зауваження, однак загалом більшість з визначених ознак досі є актуальними.

З огляду на це, на нашу думку, рекрутингові послуги, що надаються суб'єктами у межах реалізації публічно-владної діяльності, можна ідентифікувати як додаткові (необов'язкові) адміністративні послуги.

Слід вказати, що у лютому 2023 року у вітчизняному інформаційному просторі з'явилася інформація про те, що стартувала національна кампанія рекрутингу «Гвардія Наступу» [9]. Суть цієї кампанії в наступному: Міністерство внутрішніх справ України оголосило про формування кількох додаткових бригад Національної гвардії, Національної поліції та Державної прикордонної служби України; доукомплектація нових бригад відбуватиметься винятково з добровольців, патріотів України; рекрутингові послуги надаються в регіональних ЦНАПах; інформація про добір розміщена на сайті «Гвардія Наступу» (<https://storm.mvs.gov.ua/>); добровольцям пропонують конкретні й гідні умови служби, можливість отримати професію і досвід [10].

Кінцева мета зазначеної кампанії, – в майбутньому запропонований процес рекрутингу використувати при комплектуванні Сил оборони.

Мета гідна, питання використання рекрутингових інструментів для добору кадрів на посади у державних установах та організаціях, а тим більше при комплектуванні Сил безпеки і оборони, є актуальними. Однак, як і у більшості випадків, рішення приймається, а нормативно-правові акти, які б врегулювали зазначені питання – відсутні.

Наприклад на офіційному сайті Запорізької міської ради розміщено документ під назвою «Про організацію проведення рекрутингу в ЦНАП», який був затверджений розпорядженням міського голови №25р від 31.01.2023 року (далі – Розпорядження). У ньому вказується, що він прийнявся на підставі п. 20 ст. 42 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», з метою виконання доручення заступника Керівника Офісу Президента України та доручення Кабінету Міністрів України від 28.01.2023 року № 2702/0/1-23 за результатами наради, проведеної Віце-прем'єр міністром з відновлення України-Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 27.01.2023 року [11].

Необхідно вказати, що Кабінет Міністрів України, своїм рішенням ненормативного характеру – розпорядженням, може доручити здійснити правове регулювання з відповідного питання органам виконавчої влади, які знаходяться нижче за ієрархією. Таке доручення може бути включене у текст проєкту самого нормативно-правового акта, як окреме положення, що не має нормативного змісту, або як нормативне положення, яким надаються відповідні повноваження підпорядкованому органу. Натомість видається доцільним положення ненормативного характеру формулювати в окремому акті, у випадку Кабінету Міністрів України, – у формі розпорядження [12, с. 188].

Повертаючись до аналізу вищевказаного Розпорядження, нами була звернута увага на пункт 1, в якому визначено, що: «Департамент адміністративних послуг Запорізької міської ради організовує та здійснює необхідні заходи для належного проведення рекрутингу відповідними особами до Національної гвардії України, Національної поліції України та Державної прикордонної служби України» [11]. Але незрозуміло, яким чином буде організовано «належне проведення рекрутингу», хто це «відповідні особи», який їхній фах, якщо вони рекрутери, то де отримують фахові знання, як взагалі їх обирають на посаду?

Поки що є необхідність у відповідях на ці питання, як і, наприклад, щодо того чи буде в Україні нормативно-правовий акт, в якому б чітко ідентифікують визначення терміна «рекрутинг»,

його інструменти та сфери застосування або ж чому добір добровольців проводиться в ЦНАПах, а не центрами зайнятості?

Висновки. Визначення рекрутингу через призму адміністративних послуг є доволі дискусійним питанням, яке потребує подальших наукових розвідок, адже: 1) доктрина щодо адміністративних послуг загалом є сформованою, однак це не є свідченням того, що інтерпретація їх ролі у сфері рекрутингу є статичною (навпаки, вона зазнає змін); 2) сам характер рекрутингової діяльності охоплює більше приватноправові аспекти, аніж адміністративні, хоч це і не є перепорою для об'єктивізації таких послуг через публічно-правову сферу; 3) врахування технологічних інновацій у процесах рекрутингу може додати нові можливості до здійснення адміністративного обслуговування, що беззаперечно є позитивним аспектом.

Отже, більш детальне вивчення означених питань має стати основою для вдосконалення методології розуміння рекрутингу як адміністративної послуги.

Список використаних джерел:

1. Петренко Н. О., Машковська Л. В. Цифровізація державних адміністративних послуг в Україні: нормативно-правові аспекти. *Право і суспільство*, 2020. № 2. С. 112-119. URL: http://pravoisusilstvo.org.ua/archive/2020/2_2020/part_1/20.pdf
2. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI. Верховна Рада України офіційний сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>
3. Послуги. Державний центр зайнятості, 2024. URL: <https://www.dcz.gov.ua/storinka/poslugy-0>
4. Послуги з професійного відбору на замовлення роботодавця. Державний центр зайнятості, 2024. URL: <https://www.dcz.gov.ua/publikaciya/poslugy-z-profesiynogo-vidboru-na-zamovlennya-robotodavcu>
5. Фуглевич К. А. Адміністративні послуги: поняття, види, процедурне регулювання : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Одеса, 2015. 23 с.
6. Про схвалення Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.02.2006 р. № 90-р. Верховна Рада України офіційний сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/90-2006-%D1%80#Text>
7. Про затвердження Тимчасового порядку надання державних, у тому числі адміністративних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2009 р. № 737 (втрата чинності). Верховна Рада України офіційний сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/737-2009-%D0%BF#Text>
8. Ніколаєнко К. В. Адміністративні послуги як різновид публічних послуг. *Держава і право*, 2010. № 47. С. 269-274.
9. Україна береже кожного солдата, тому ми маємо якісно підготувати їх до виконання військових завдань, – Сергій Борзов щодо старту національної кампанії з рекрутингу «Гвардія Наступу». Вінницька обласна військова адміністрація офіційний веб-сайт, 2023. URL: <https://www.vin.gov.ua/news/ostanni-novyny/52663-ukraina-berezhe-kozhnoho-soldata-tomu-my-maiemo-iakisno-pidhotuvaty-ikh-do-vykonannia-viiskovykh-zavdan-serhii-borzov-shchodo-startu-natsionalnoi-kampanii-z-rekrutynhu-hvardiia-nastupu>
10. Національна кампанія рекрутингу «Гвардія Наступу». Піщанська сільська об'єднана територіальна громада офіційний сайт, 2023. URL: <https://pishchanska.otg.dp.gov.ua/novini-tapodiyi/novini/natsionalna-kampaniia-rekrutynhu-hvardiia-nastupu>
11. Про організацію проведення рекрутингу в ЦНАП: Розпорядження міського голови №25р від 31.01.2023. Запорізька міська рада офіційний сайт, 2023. URL: <https://zp.gov.ua/uk/documents/item/50732>
12. Кувітанова Ю. І. Нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України: загальнотеоретична характеристика: дис. ... доктора філософії за спеціальністю 12.00.01. Львів, 2018. 285 с. URL: https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Rukopys_Kuvitanova-1.pdf